

## **Papa LAV XIV.**

*Nagovor tijekom opće audijencije 16.9.2026. Niz kateheza o dokumentima Drugoga vatikanskog koncila Pastoralna konstitucija “Gaudium et spes” (GS 1-10)*

*Tema: Ljudska zajednica (čitanje: Post 1, 27–28)*

Braćo i sestre, dobar dan i dobrodošli!

Posvećujući drugo poglavlje „ljudskoj zajednici“, Konstitucija *Gaudium et spes* (GS) poziva nas da „umnožavanje odnosa među ljudima“ promatramo kao „jedan od najvažnijih vidova današnjega svijeta“ (br. 23). No, ta stvarnost treba pronaći svoje ispunjenje „dublje u zajednici osoba“, za koju je neophodno „uzajamno poštovanje njihova punog duhovnog dostojanstva“ (isto). To su tvrdnje koje u naše vrijeme postaju još hitnije. S jedne strane, naime, tehnološki razvoj, širenje masovnih medija i društvenih mreža, kao i sve veće korištenje umjetne inteligencije, otvaraju nove mogućnosti, rušeći prepreke i udaljenosti; s druge strane, odnosi postaju sve manje osobni, sve više virtualni te postoji opasnost da se naviknemo algoritmima povjeravati odluke koje pripadaju samo ljudskoj savjesti.

Učiniti da društveni odnosi imaju stvarnu dubinu i osobnu dubinu u tom je pogledu doprinos koji kršćanska zajednica želi ponuditi.

Koncil poziva da kriterije i snagu crpimo iz Božjega stvarateljskog nauma, koji je htio da „svi ljudi tvore jednu obitelj i da se međusobno ophode kao braća“; stoga su „ljubav prema Bogu i bližnjemu prva i najveća zapovijed“, koja je u Kristu doživjela svoju punu objavu i svoje potpuno ostvarenje (usp. GS, 24).

Usavršavanje ljudske osobe i razvoj društva treba promatrati kao međusobno usko povezane: suprotstavljati ih ili razdvajati značilo bi onemogućiti njihovo ostvarenje. Povijest, pa i ona novija, jasno potvrđuje ovu istinu i stoga se ne smijemo umoriti ponavljati, zajedno s ocima Drugoga vatikanskog koncila, da „ljudska osoba, koja po svojoj naravi apsolutno treba društveni život, jest i mora biti počelo, subjekt i svrha svih društvenih ustanova“ (GS, 25).

U toj perspektivi *Gaudium et spes* tvrdi da različitost osoba i naroda u svijetu ne treba smatrati opasnošću ili prijetnjom, nego mogućnošću obogaćenja i rasta. Suprotstavljanje, koje se ponekad pretvara u nasilje, plod je moći grijeha i načina na koji on uvjetuje način razmišljanja i djelovanja na svim razinama, uzrokujući razaranje i smrt.

Potrebno je sve više otvoriti se logici uzajamnosti, dijeljenja i brige, kao što se događa i među različitim udovima ljudskoga tijela (usp. 1 Kor 12,21-25).

Na tom mjestu Pastoralna konstitucija donosi i sažetu definiciju „općega dobra“, podsjećajući da se ono sastoji od „skupa onih uvjeta društvenoga života koji skupinama i pojedinim članovima omogućuju da potpunije i lakše postignu vlastito savršenstvo“ (GS, 26).

Istodobno, priznajući međusobnu ovisnost među narodima, ona tvrdi da „svaka skupina mora voditi računa o potrebama i opravdanim težnjama drugih skupina, štoviše o općem dobru čitave ljudske obitelji“ (GS, 26).

Polazeći od takvog shvaćanja, koncilski oci zatim navode neke „praktične posljedice od najveće hitnosti“ (GS, 27).

Prije svega, poštovanje ljudske osobe. *Gaudium et spes* kaže: „Sve što se protivi samom životu, kao svaka vrsta ubojstva, genocid, pobačaj, eutanazija i samo hotimično samoubojstvo; sve što vrijeđa cjelovitost ljudske osobe, kao sakaćenja, tjelesna i duševna mučenja, psihičke prisile; sve što vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kao neljudski životni uvjeti, samovoljna uhićenja, deportacije, ropstvo, prostitucija, trgovina ženama i mladima ili još sramotni uvjeti rada, u kojima se radnike tretira kao obična sredstva zarade, a ne kao slobodne i odgovorne osobe: sve su to stvari, i druge njima slične, svakako sramotne“ (isto).

Druga posljedica: poštovanje i ljubav također prema protivnicima ili prema onima koji imaju načine razmišljanja i djelovanja različite od vlastitih (usp. GS, 28).

Treće: temeljna jednakost svih ljudi koja zahtijeva društvenu pravednost. U Dokumentu stoji: „Svaka vrsta diskriminacije glede temeljnih prava osobe, bilo na društvenom ili kulturnom području, zbog spola, rase, boje kože, društvenog položaja, jezika ili vjere, mora biti nadvladana i uklonjena, kao protivna Božjem naumu“ (GS, 29).

Naposljetku, koncilski oci pozivaju na nadilaženje individualističkog mentaliteta te na prihvaćanje stava odgovornosti i sudjelovanja (usp. GS, 30-31). Draga braćo i sestre, ovaj pogled na čovječanstvo kao „zajednicu osoba“ dragocjena je baština koju nam je ostavio Drugi vatikanski koncil. Ona svima nama pomaže u osobnom i zajedničkom razlučivanju kako bismo odgovorno vrednovali današnje društvene i političke projekte, na temelju kriterija dostojanstva ljudske osobe, društvene pravednosti i slobodnog sudjelovanja u izgradnji općega dobra.

Jer budućnost čovječanstva ovisi o zauzetosti svakoga pojedinca da surađuje s Bogom i braćom u izgradnji čovječnijega svijeta (usp. GS, 30).